

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za tret leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Občinske finance.

Finančne zadeve so za vsako županstvo in sploh za občine ravno tako potrebne in važne, kakor za državo. Ne dá se tajiti, ako se ozremo v zgodovino, da je bila občina v oskrbovalnih izlasti pa v finančnih zadevah učiteljica državi in da je občina prva storila korak pravnega samostojnega davščinega obloženja in to kot znamenje prostosti in samostojnosti in je na ta način ustanovila pojem davščine dolžnosti v ustavovernej državi. Ker se tudi država še vedno trudi, kako bi svoje denarstveno stanje izboljšala, in ne le glede tega, da občine na leto neizmerne vsote takozvanih občinskih davkov izterjajo in potrošijo, zaslužijo denarstvene zadeve polno pozornost, ampak tudi zastran zgodovinskega interesa in ker so iste posle države za nas prve, bi bil zatorej tudi skrajni čas, da bi se finančnoznanstvena teorija resno na tem polji obdelovala. Nij se čuditi, ako sta uže pri državi teorija in praksa pri uravnavanju davkov večkrat tako zmedeni, da se mnogokrat opravičene tožbe čujejo in da je zmešnjava pri občinskem davkovskem obloženju v sedanjem sistemu še večja. Vsak mora priznati, da je sedanji sistem glede nalaganja občinskih davkov po nekoliko zgodovinski, pri kojem se je teorija čisto zanemarjala in zategadelj uže ne ugaja sedanjim okoliščinam in potrebam, — po nekoliko so isti nastali vsled kake nujne finančne potrebe ali sile, kojeh sistemi pa zopet primanjkuje podlage vednosti in pravičnega razdeljenja. Finančnovednostna teorija je do zdaj le jako malo uplivala na koristni razvoj občinskega finančnega stanja in tu se mora torej prvi korak storiti. Preveč bi bilo, ako bi

kdo zahteval popolno izpremembo sedanjega sistema in bi hotel uvesti čisto nove radikalne reforme, nego zadostile bi uže poprave v istini. Treba je zatorej preudariti obstoječe razmere, zlo dokazati in na podlagi teh faktorjev in končno tudi v poštev vzevši zgodovinski razvoj občine in nje namena, — začeti in izvršiti prestroj.

Županstvo je deloma organ in nositelj razdeljenega državnega oskrbovanja in ob jednem tudi gospodarstvena občina. Županstvo ali občinsko predstojništvo je dakle v svojej minulosti, kakor v sedanjosti ustanovljeno na skupno korist občinarjev. Ako biva skupaj večji broj ljudij, družin, imejočih skupne potrebe in skupna zadostila, nastaje občina. Srednji vek je temu skupnemu bivanju dodal tudi nekako politično moč, kojo je pa občina v svojem poznejšem razvoju zgubivala, in sicer v tisteh meri, kakor se je absolutistična sila državnega glavarja utrjevala, je gospodarstvena skupnost ali jedinstvo ostala in na podlagi te jedinstvi si jo je ustavoverna država prisvojila za nositeljico razdeljenega državnega posla. Županstvo je torej vedno dvojnega značaja: gospodarskega oskrbovanja lastnega posla (to mu je podlaga) in od države, v izročnem področju naloženih državnih poslov. Občinski davki se ne morejo jedino le na gospodarstvene ozire, to je na podlago davščine (Gebühr) naslanjati in tudi ne brez vsega zanimanja posameznega človeka obstati, temveč obe podlogi si morata podajati roke, to je, morata se popolnoma strinjati. Zatorej čim več županstvo občinski značaj izgublja in čimveč se ga država za nositeljico razdeljenega državnega posla poslužuje, tembolj morajo občinski davki značaj davščine (Gebühren) zgubljati in se v principu ter obliki državnim

davkom pridruževati. Nasprotno, ako je županstvo večinom le gospodarska občina in ne opravlja dosti državnega posla, se morajo tudi občinski davki v principu direktnega plačila ravnati. Sedanje županstvo je pa oboje, ono opravlja namreč državne posle v izročnem si področji in je ob jednem tudi gospodarstvena občina. Iz tega se razvida, da nij mogoče uvesti nikakega oproščanja od občinskih davkov, kakor ga nij od državnih. Občinski davek zatorej tudi stvarno omejen ne sme biti, ne sme se namreč na posamezne osebe in na določene različnosti premoženja ozirati, — nego mora biti splošno omejen, to je davek posameznikov se ne sme zgubiti in občina ne sme posameznikov prekaniti; kajti občina je le ud države in posameznik ima proti istej le omenjene dolžnosti, na osobi, kakor na premoženju.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. junija.

Komisija za vladno predlogo o popravljenji volilnega reda za češki deželni zbor je pričela svoje delo 16. t. m. Druzega tedna pride dotična predloga v deželni zbor češki in ustavoverna večina jo bode zavrgla. Tako dunajsk list „Politik“ pa piše, da bodo češki velkoposetniki to predlogo priporočali v obravnavanje in jo skusili popraviti tako, da bi imeli obe stranki iz velikega posestva jednako glasov. Ako bi se vladna predloga zavrgla kar naravnost, potem bi vendar deželni zbor bil razpuščen.

Peštanski listi poročajo, da želi ogerska vlada, naj bi se delegacije, ki bodo imele svojo sesijo zdaj v Pešti, sklicale meseca okto-

Listek.

Poslednja pisma mojega prijatelja.

II.

Lehko si misliš, da se nijsem obotavljal, temuč da sem precej v zaznamovano hišo v . . . skem predmestji hitel. Precej daleč od mesta stala je v tem predmestji prav lična hiša se skrbno obdelanim in prijaznim vrtom obdana. Tu sem imel najdeni dnevnik oddati. Z utripajočim srcem sem vstopil in vročo kri sem čutil v obrazu, ko mi je nasproti stopila moja takó željno iskana krasotica, in s prav tresočo besedo sem se predstavil in povedal, da sem prinesel izgubljeno knjižico. Gospica je skoraj zavrisnila od veselja in z obema rokama segla po njej. Kmalu je pristopila k nama njena mati, še čvrsta gospa, in sli smo vsi trije na vrt, kjer je v senčnatej vrtnej utici hišni oča časnike čital.

Ne morem Ti povedati, kako prijazni so bili ti ljudje brez vseh sitnih in zopernih ceremonij. Kmalu me je zapustila prirojena mi plašnost in razgovarjal sem se z njimi, kakor se starimi znanci. Ko sem odhajaje poslavljal se, sem imel uže toliko poguma, da sem na Milično vprašanje, kakšno plačilo zahtevam, ker sem jej otel in prinesel drago jej knjižico, se ve da nekoliko nepremišljeno odgovoril: „Gospica, ako sem kaj plačila zaslužil, dovolite mi, da vas smem še kdaj obiskati, to dovoljenje mi bo največje in najljubše plačilo“, ter jo s tem odgovorom v zadrego spravil, da je revica molčé oči povsila. No, oče njen rešil jo je iz te zadrege ter dejal: „No, to plačilo nij previsoko, lahko se izplača. Ako vas kdaj pot mimo naše oddaljene hiše pelje, prosim, ne ognite se nas.“

Da sem to vabilo pogosto porabil, mi boš, menim, rad verjel. V del mesta, kjer stoji gospod Likanova hiša — Likan je ime

Miličinemu očetu — sem se od tega časa redoma hodil sprehajati, in kmalu sem bil pri Likanovih reden gost. Najmanje vsako nedeljo popoldne obiskaval sem gostoljubno in prijazno družinico. Nikdar v svojem življenji se nijsem takó zabaval, nikjer takó srčnega veselja užival, kakor mej temi skromnimi a duhovitimi ljudmi. In v čem je obstajala naša zabava? Prav nič posebnega Ti ne morem imenovati. Razgovori, nedolžne šale, skupni sprehodi v okolico, o slabem vremenu deklamacije ali čitanje lepih pesniških proizvodov ali ukovitih spisov, sem ter tja kaka kratkočasna igra, to je vse, kar ti vem našteti. Ali vse je bilo tako naravno, neprisiljeno, — vsaka besedica je prišla iz srca in našla si je zopet pot v srce. Le redkokrat se je prikazalo kako navskrižje v naših mislih in to le na videz, kajti kmalu se je pokazalo, da stojimo na istem stališči in da imamo isti smoter pred očmi. Najmanjša stvarica nij motila našega

bra; ne ve se pa, je-li da bode to odobrila tudi dunajska vlada.

Hrvatska saborska konferencija je zadnje dneve razpravljala o znanej jezikovnej Davidovej okrožnici uradnikom hrvatskim, priporočajoč jim učenje magjarskega jezika. Odbor konferencije je predlagal resolucijo, naj ban prekliče Davidovo okrožnico in ustavi predavanje magjarskega jezika v finančjskem ravnateljstvu, sicer da se ne preide k posvetovanji o finančjske nagodbi. Ta druga točka je zakrivila, da resolucije konferencija nij sprejela, nego predlog Berutin, ki izraža gnjev hrvatskega naroda in njega razdraženost zbog Davidove okrožnice, in bana prosi, naj obljubi, da se Davidov magjarski naučni tečaj kolikor preje mogoče odpravi, ker je napad na hrvatsko neodvisnost in narodnost. To se je banu Pejačeviću izročilo pismeno. Istim potom je potem ban odgovoril, da on ne opaža v onem magjarskem učnem natečaju nikakega žaljenja zakonov, niti ne tendencije pogibeljne za hrvatsko narodnost. Ban pa se hoče, ako je konferencija s tem zadovoljna, obrniti do finančnega ministra, ki bode gotovo izjavil, da je z jezikovno naredbo nameraval dati finančnim uradnikom samo možnost in priliko, priučiti se magjarskega jezika, in da to nij pritisek na uradnike. Tudi je neopravičena bojazen, da bi taki uradniki redno ne napredovali v višje službe, ki bi se ne hoteli učiti magjarsčine. „Obzor“ meni o odgovoru banovem, „da če se nači u njem nit, po kojoj se dađe izvadjati iz onoga labirinta, što ga je zaplela Davidova okružnica“. David je s svojim činom ravnal samovlastno, namesto da bi se glede magjarskega učnega natečaja dogovoril z banom. Potem pravi „Obzor“: „Nadajuć se mi pouzdano, da će ban i sabor dokinuti Davidovu školu i izbrisati onaj nasilni pasus iz Davidove okružnice o sigurnijem promaknuću činovnika, koji uče magjarski jezik, nemožemo ipak zatajiti zebnje, da tim polagano provaljivanje magjarskoga jezika nije obustavljeno. Nisu kratko i lakoumni Davidi opasni, koji brutalnom nebrigom rat navješćuju zakonu. No sam faktum državnoa zajedinstva tolike je težine, tolikimi uplivi in pojavi djeluje, da će mu težkom mukom odoljivati sva moralna snaga narodna. Stvari promatrajući bez iluzija, na tom će se polju takmiti i do čestih sukoba doprti ne samo državni faktori i življi, nego upravo duša magjarskoga i hrvatskoga naroda. Na to budimo pripravni, pa ćemo i pobjediti. David je samo neznatna epizodica u toj drami. Tko bi smio proricati, na kojem polju izvršit se ima drama konačnim obračunom?“ „Politik“ ima telegram iz Zagreba, da poslanci saborski nijso zadovoljni z banovim odgovorom in da volilci po kmetih pripravljajo nezaupnice, če se poslanci ne bodo energično borili zoper magjarizovanje.

V saboru se je dné 16. t. m. pričelo posvetovanje o hrvatsko-ogerskeje finančnej nagodbi. Poročal je Miškatović. Za njim je govoril zoper nagodbo Vojnović, ker nagodba néma tega, kar je pričakovala hrvatska

narodna stranka. Starčević je izjavil, da ta predmet ne obstoji za njega.

Vnanje države.

O berluskeje konferenci poroča „P. C.“, da bode posvetavala se o vseh turških in grških predlogih, katere je uže kongres 1878. l. obravnaval. Grška pa pripravlja spomenico, v kateraj bode naglašala, da se jej meja določi naravno. Vprašanje je, kdo da bode dejanski izvršil sklepe berlinske konference? ker Turčija se ne bode kar na hip uklonila. H konferenci vlade nijso povabile Turčije in Grške, sklepi se jima bodo naznani kot evropski.

Konferenca se je otvorila dne 16. t. m. popoldne ob 2. uri in je trajala do tričetrt na 4. uro. Hohenlohe je bil voljen za predsednika, Busch in Mouy pa za tajnika; seje bodo tajne. V soboto ima konferenca zopet seje, v petek pa nje delegiranci (strokovnjaki). Denes v četrtek so povabljeni vsi udje konference k cesarju na obed.

Turška vlada je odgovorila na iden tično noto vlastij in dejala, da se uklanja sklepom berlinske konference, ki ne bode kaj takega sklenila, kar bi bilo zoper turško samostalnost. Ona želi evropskega posredovanja o grškem vprašanji, ker so grška zahtevanja pretirana.

Francoska vlada je baje mislila izvesti občno pomiloščenje, a senatna levica je zoper to, meneč, da bi bil ta korak prezgoden. Vsled tega mnenja je baje Grévy sklenil polagano toliko izgnancev pomilostiti, da se bode občno pomiloščenje izvedlo tudi brez zakona.

Duhovenski redi francoski so naročili advokatu in akademiku Rousse-ju, da izjavi svoje mnenje o vladnih dekretih od 29. marca. Rousse izjavlja zdaj, da doslej še noben veljaven zakon francoskim deželanom, udom kake duhovenske družbe, ne prepoveduje skupno živeti; da vlada, ako hoče razdružiti te duhovenske rede, tega ne more ona storiti administrativnim potom, nego morajo to vprašanje razsoditi sodnije. Stari senator Dufaure hoče v senatu predlagati zakon o postavnjej svobodi vseh duhovenskih bratovščin.

V angleškeje spodnjej zbornici je predlagal Richard, naj bi se delovalo na to, da se vse evropske vlasti naenkrat razorože. Gladstone je odgovoril, da vojske zadnjih 30 let pospešujejo za bodočnost trajen mir; ta mir je pospešilo zjedinjenje Italije, rekonstrukcija Nemčije in zadnje osvobojenje Slovanov. Dobro bi bilo, ko bi se na cenejši način nego je vojska ravnali prepripi mej narodi. Courtney je predlagal, naj vlada o ugodnej priliki tujim vladam priporoči razoroženje. Zbornica ta predlog sprejme.

Knez Bismark, ki nehče sam priti v pruski deželni zbor, je pooblastil „Norddeutsche Allg. Ztg.“, da ta označi, kako zdaj pruska vlada misli o znanej novej cerkvenej postavi, katero je komisija pruskega deželnega zbora zavrgla. Po izjavi tega oficijoznega lista

se bode vlada še na dalje držala svoje predloge, prostovoljno je nazaj ne vzeme, ako pa bode deželni zbor isto sklenil kakor komisija, potem se vlada onemu sklepu ukloni.

Dopisi.

Iz Gradca 16. junija [Izv. dop.] Dne 8. junija je imel slovenski klub štajerskega deželnega zbora svojo prvo sejo. Za predsednika je bil g. dr. Dominkuš, za tajnika pa g. Žolgar enoglasno izvoljen. V tej seji je je sklenilo, da bodo slovenski poslanci s konservativno stranko vzajemno postopali. Za skupne obravnave slovenskega in konservativnega kluba so se izvolili od konservativne stranke gg.: knez Alfred Liechtenstein, pl. E. Gudenus in dr. Anton Schalhammer; od slovenske stranke pa gg.: dr. Dominkuš, dr. Šuc in Kukovec.

Proti postopanju graškega mestnega zastopa zoper nemško-slovenske plakate v Gradcu se je sklenilo, da se ne stavi zaradi tega nobedna interpelacija do vlade niti nobeden poseben predlog, temveč, da se bode le o priliki sarkastično omenjalo. To se je zatore sklenilo tako, ker obravnave graškega mestnega zastopa z deželnim zborom v posebnej dotiki nijso, ker bi sicer sklepom tega zastopa preveč veljave pripoznavali in bi se z ostrejšim postopanjem lahko tudi mirnejši Nemci zdravžili, kar bi pak nam le na kvar bilo.

V drugej seji dné 14. junija se je sklenilo, da bodo slovenski poslanci predlog deželnega odbora zaradi reguliranja Drave od Ptujja naprej krepko podpirali zoper odsekov predlog, kateri tega reguliranja ne priporoča. Nadalje se je sklenilo, da bode g. dr. Šuc vlado interpeliral, zakaj se ne izvršuje § 19 osnovnih postav in druge določbe vis. vlade o tej zadevi v javnih uradih mej slovenskim prebivalstvom. V odsek za železnice se je odločil g. dr. Radaj.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 17. junija. Včeraj je bila v Pragi odborova seja zaradi vladne predloge o premembi volilnega reda. Debata je bila vseskozi mirna in dostojanstvena. Plener naglašja, da ima Taaffejev načrt mnogo bolj sestavo strank za smoter, nego Hohenwartov, ter da je njegova očitna tendenca izpremeniti večino v manjšino. Herbst kritikuje načrt. Rieger poudarja etični moment pravičnosti, kateri se razvida iz predloge. Te, pravi, da nij uložila nobedna strankarska vlada; nadalje prosi, naj se

veselja. Kako neprijetno, kako mučno je gostu, ako zapazi, da domači mej soboj nijso složni, da hoče ta to, drugi ravno nasprotno, da udje družine gospodarjeva povelja le neradi in nevoljno izvršujejo, in da se zopet gospodar na njih želje ne ozira, — najmučneje je pa menda gostu, kadar ga družina pokliče za razsojevalca njenih preprirov. Taka neprijetnost se meni pri Likanovih nikdar nij pripetila. Gospod Likan nij oblastno ukazoval, prijazno je namignil ali besedico izrekel, in soproga ali hči je vedela, kaj jej je storiti. Ravno takó so le kratke besede Miličine zadostovale, da so starši njene želje uganili. Nikdar nij gospod Likan našel protivja in nikdar nij Milica izrekla želje, katero bi bil on odbil. Osorna beseda se v tej hiši nij slišala. Tu je stanovala tiha, čista, prava sreča, — in žarki te sreče padali so tudi ná-me in ogrevali tudi moje srce. Kdo bi se mogel čutiti nesrečnega mej tako srečnimi? Da, prijatelj moj, srečen sem bil mej temi

blagimi dušami, kakor prej nijsem bil in nikdar več ne bom. —

Milica je kmalu prevzela moje srce tako, da so mi vse druge želje v njem vtihnile, da sem pozabil na vse, celo na tebe, dragi moj. Vse moje misli, vse moje želje sukale so se okolo nje. Ona je bila solnce mojega življenja. Vsak dan me je na novo prepričal, da se nijsem motil, ko sem sodil, da je pisalka najdenega dnevnika skromna, odkritosrčna in plemenitega srca, in ti veš, da so to lastnosti, katerih sem tako željno in do tega časa brez uspešno iskal pri ženskah. Tu sem našel svoj ideal in sicer upodobljen v tako veličastno-mirnej lepoti. Milica je postala srce mojega srca, duša moje duše.

Ti veš, prijatelj moj, da so me moje okolnosti silile ženiti se, a jaz se vendar nijsem oženil. Tudi to ti je znano, zakaj ne, — razgovarjala sva se čestokrat o tem predmetu. Ti si bil v glavnih stvareh mojih misli, ven-

dar nijsi sveta tako slabo sodil kakor jaz. Ne vem, ali sem bil vedno tako nesrečen, da sem povsod najprej in najbolj temno stran videl ka-li, — vsa moja izkustva so me potrjevala v črnogledstvu. Kamor sem se obrnil, sem videl le goljufivi lesk, — od zvonaj bliščobo, znotraj gnjilobo. Prevara zadevala me je za prevaro in nij čuda, ako sem izgubil zaupanje do ljudi, in ako sem začel vse skozi črno sito gledati.

Kar se tebi nij posrečilo, storila je Milica. Njena prikazen mi je potegnila črno mreno spred oči, ona me je prepričala, da blagosrčnost in plemenitost nijsta prazni besedi, in da je še dobrih ljudi na svetu.

Prijatelj povedi mi ti, ki si starši od mene in imaš več izkustva kakor jaz, kje si videl mlado na možitev mislečo dekle iz meščanskih krogov, katero bi reklo: „Jaz nijsem bogata in omika moja je nepopolna?“ Kar sem jih jaz poznal, ponašale so se z bogat-

nje nameram ne protistavlja preostro ter pozivlja poslance, da se neoficijalno zberó in posvetujejo, kako bi se dal mir narediti. Knez Schönburg naglašá, da je mogoče misliti o sporazumljenji, ako nasprotna stranka ne govori več o federalizmu in decentralizaciji. Tudi predsednik Mansfeld zagovarja centralistično stališče, ključóč Riegru: na tem in ne na narodnem polji smo si nasprotniki. Potem se je predlog, da bi se prešlo v specijalno debato o vladnej predlogi odbil z 12 glasovi proti 7 glasom. Rieger naznani minoritetni votum.

Domáče stvari.

— (Deželni zbor) ima jutri v soboto dné 19. t. m. svojo tretjo sejo. Na dnevnem redu so razna poročila finančnega odseka.

— (K slavnosti tristoletnice idrijskega rudnika) pride z Dunaja g. minister poljedelstva grof Falkenhayn. Iz Ljubljane se bodo udeleževali svečanostij: kranjski deželni predsednik g. Winkler in deželni glavarg. vitez Kaltenecker z dvema deželnima odbornikoma.

— (Profesorska služba.) Iz Kopra se nam piše: Na tukajšnjem c. kr. mošk. učiteljski je razpisana pričetkom šolskega l. 1880/81 mesto glavnega učitelja (s plačo 1000 gl. in 200 doklade) za hrvatski jezik, zgodovino-zemljepisje s hrvatskim in nemškim poučnim jezikom. Prošnje do 1. julija na dež. šolski svet v Trstu. Ker je to mesto letos uže v drugič razpisano in prvokrat nij bilo sposobnega kompetenta, pozivljamo naše hrvatske filologe, naj se oglašé, da zadobi to velevažno, skupno učiteljsko za Primorje tudi svojega stalnega strokovnjaka za hrvaščino.

— (Iz Gorice) se 13. junija piše „Nov.“: Polje je pri nas krasno, sadja vse polno in gre štešenj čuda veliko na Dunaj in sploh v severne kraje. Tako tudi krompirja, katerega kvintal (100 kl.) se prodaja po 5 gl. (pred nekimi dnevi po 7 gl.) In „božje živalice“ — sviloprejke — so se tudi dobro obnesle letos. Pšenišne galette kilo se kupuje po 1 gl. 50 kr.; in to nij preveč. Vreme je spremenljivo, a polju ugodno. Dežja smo imeli vendar enkrat zadosti, da je zemlja premočena in da so se studenci napojili.

— (Voda na Krasu.) Tržaška „Edinost“ piše: Znano je našim bralcem, da je geolog Henrik Wolf pod Sv. Križem našel toliko vode, da bi se ž njo lahko preskrboval

ves Trst. Ko je ta slavnoznani mož preiskoval vodene žile pod Krasom ob morskem bregu, ga je c. k. deželno namestništvo za Primorsko naprosilo, naj bi izdelal spomenico, ali in kako bi mogoče bilo vodo iz kraških podmolov na zemeljno površje speljati, ker dokazano je, da je na Krasu pod zemljo na mnogih krajih veliko dobre sladke vode. Geolog Wolf je to spomenico uže dovršil ter jo izročil ministerstvu za poljedelstvo, katero je ukazalo dotične geologične preiskave. To nalogo je dobil Wolf sam, ki preiskavo uže to poletje prične. Na podlogi poizvedeb, katere se priobčijo, zaukažejo se potrebna dela. — Neizrečno koristno bi Kraševcem bילו, ako bodo ta dela imela dober vspeh, ker pomanjkanje vode je največja nadloga na Krasu.

— (Philoxera ali trsna uš) se je prikazala pri Piranu v Istri. Ubogim Istranom, katere je lanska slaba letina tako hudo zadela, pretí dakle nov nevaren sovražnik.

— (Nabrežinska čitalnica) napravi dne 20. t. m. veselico s plesom pod milim nebom. Začetek bode ob štirih popoldne. Odbor vabi k obilej udeležbi.

— (Nesrečna vožnja.) V nedeljo poznó zvečer so se, kakor piše goriška „Soča“, peljali iz Rude v Gradiškem okraju proti domu gospa Albertina Albiser, vdova Casagrande in gospoda Peter Marzzolini in S. Lovrenca pri Moši in Ivan Furlani iz Gorice; vračali so se od neke botrinje (krstnega obeda). Ko so v potoku (hudourniku) Teru, (kder nij mosta, ampak drži pot po strugi) zapelje konj najbrž krivo, voz se zvrne in vsi trije se zadušé v vodi. Truplo nesrečnega Marzzolinija, še mladega, jako marljivega obrtnika, našli so takoj drugo jutro. V rokah je držal še stisnene vaje, a ura v žepu mu je zastala ob 10¹/₂ uri, kar spričuje, da se je nesreča zgodila poi ure po odhodu iz Rude. Še le dva dni kasneje so našli truplo onih dveh nesrečnežev. Gospa Casagrande je 28letna vdova po ranjk. Ivanu Casagrande, katerega je tudi še le pred enim letom nenadoma smrt dohitela na potu. Gosp. Furlani je bil tudi še mladenič, sin znane goriške rodbine. Hudournik Ter zahteva skoro vsako leto svojih žrtev.

POZIV!

Takó silna toča, kakor malokedaj je dné 6. t. m. strašno pobíla po davčnih občinah: Rudolfovo, Gorenja Straža, Prečna, Bršlin, Dolenji vrh, Globodol, Zago-

stvom, katerega si nijso same pridobile in za katero se nijso nič trudile, — in ako nijso bile bogate, delale so se, da so, nosile in obnašale so se, kakor bi nečimernost najbolj hvalevredna lastnost bila, — svilena krila in vsakojako drugo navlako stavile so na-se, a pazile so, da jih nikdo pri delu ne najde, kajti to bi bila velika sramota, da se „gospica“ katera za svoj nepotrební lišp toliko trosi, tudi dela poprime. — Na dalje so bile vse, kar sem jih jaz videl, izobražene, omikane, — ali „omiko“ so imele le na jeziku, sè svojo zaničljivo obsodbo vseh, ki se nijso z njih mnenjem strinjali, ali kateri nijso njih „omike“ spodobno občudovali, dokazale so prav pogosto, da niti ne vedó, kaj je prava omika.

Kar ti tu pripovedujem o ženstvu, ti nij nič novega, večkrat in veliko obširnejše sem ti uže svoje misli o njem razkladal, a to moram priznati, da jaz ne zavračam vse krivnje na ženstvo samo. Rekel bi po znanem izreku: Vsak čas in vsak narod ima ženstvo, kakoršno

zasluži. Ako ženske nijso take, kakor bi lahko bile vsled svojih naravnih lastnosti in darov, krivi so temu moški in napačna odgoja. Je-li to ženstvu primerna omika, kar se dandenašnji od mladih deklet zahteva? Saj veš, kako se dekleta sedanjega časa odgajajo. Polovični in pomešani pojmi iz vseh mogočih znanostij, to naj je ženska omika! Na glavno stvar, katera bi morala biti smoter ženske odgoje, na izobraženje pristno-ženskih svojstev, na omikanje srca in nravi, brez katerega se srečno družinsko življenje ne da misliti, se mnogokrat nič ne ozira, ali se jisto vsaj grozno zanemarja. Namen deklice je, da postane srečna in osrečujoča soproga, vrla gospodinja in dobra mati, to naj bi ženska odgoja ne puščala iz vida.

Jaz nijsem sam, ki tako mislim. Število samcev v omikanih stanovih, kateri bi lahko družino redili, je vedno večje, število resnično srečnih zakonov pa vedno manjše. Onih, ki se dajo od malo vabljivih izgledov zakonskega življenja oplašiti, je čedalje več. Gospe soproge

rica, Stranska vas, Črešnjica, Herinja vas, Žalovice, Družinska vas, Bohovca, Golobinjek, Mirna peč, Smolenava, Sv. Peter, Brusnice in Ajdovice političnega okraja Rudolfovo, potem davčne občine Čatež, Krška vas, Celine in Globošice političnega okraja Krško. V premnogh imenovanih občinah so bili ves pridelek poljski, mrvá, trs in sadna drevesa uničeni popolnem, a v nekaterih samo večinom. Škoda se cení na pol milijona goldinarjev ter je toli znatnejša, ker so vinogradi takó potolčeni, da še dolgo let ne bodo prinašali mnoge koristi.

Da se olajša velika beda, katera je zadela nesrečne stanovnike onih po hudej uri poškodovanih pokrajin, zdi se mi potrebno razpisati nabiranje milodarov po vsej deželi, ter sem prepričan, da se ta moj klic brez vspeha ne izgubode pri stanovnikih kranjskih, kateri so v jednaci slučajih vedno najboljše pokazali svojo radodarnost.

Darove nabira deželno predsedništvo in politični okrajni uradi, od koder se bodo potem pošiljali po svojem namenu.

V Ljubljani, dné 15. junija 1880.

C. kr. deželni predsednik:
Winkler s. r.

Razne vesti.

* (Nevihta.) S Češkega se poroča o silnem deževju in da je toča na mnogih krajih uničila vse pridelke. Voda je poleg Liberca porušila železnico. V Libenavu je 14. t. m. voda zalila celo predmestje, stanovniki so morali bežati. Reke naraščajo. Okolo Plzna, Kraljevega gradca in Budejevic je toča napravila veliko škodo.

* (Strela ubila) je mej hudo nevihto v St. Miklosu na Ogerskem odvetnika Velisova. — Tudi v Aradu je v krdelo rezervistov, imejočih vojaške vaje, udaril blisek. Štiri od njih je puh podrl k tlam, od teh je pak jeden obležal mrtev na mestu, drugi trije so se zopet zavédli.

* (Naglo delo.) Ko je cesar v Pragi bil pri vojaških vajah, lil je dež takó, da mu je pokvaril maršalsko sukno. Dvorni krojač Chvapil je dakle dobil ukaz, naj napravi novo sukno v 24 urah. Chvapil pa je bil takó priden, da jo je prinesel, predno je osem ur minolo. Cesar se je čudil in razveselil tega naglega dela.

* (Cerkev pogorela.) V Fuschlu pri Solnogradu je 10. t. m. zvečer ob šestih strela udarila v cerkev, da je zažgala se in do tál pogorela.

* (Hrib utrgal) se je vrhu ceste mej Andražem in Cernadojem na Tirolskem. Plaz

so „omikane“, nekatere celo „učene“, a za delo ne primejo, brigajo se malo za gospodinjstvo in znajo le črez posle zabavljati; celo otroke zanemarjajo prepuščaje jih največji del časa tujim rokam; sedijo pa pri klavirji, modnih novinah in knjigah, — tožijo, da jim je dolg čas, morajo iti na vsako veselico, obiskati vse plese, vedno nove obleke imeti, vsako poletje na kmete iti, in ako vse to ne gre, ako se mož temu upira, potem — gorjé mu! To so nasledki moderne odgoje.

Oprosti prijatelj, da sem v stran zašel. Jaz sem Ti hotel le povedati, da se nikakor ne morem navdušiti za tako odgojo, katera mestu sreče — nesrečo v družine trosi. Ako se postaviš popolnoma na moje stališče, boš razumel, kakó prijeten vtis je naredilo name Miličino nepokvarjeno srce, in kake nade so v mojem srci zopet oživele. Začel sem zopet prav resno misliti na ustanovitev lastnega ognjišča. To mi je bilo jasno, da z Milico bil bi srečen, ako more sploh človek srečen biti. (Dalje prih.)

je zasul cesto v Ampezzo, da še kacih 10 dni ne bode mogoče voziti po njej.

* (Naseljevanje v Ameriki) raste dan za dnem. Samo v državo Colorado je letos okolo 100.000 ljudi priselilo se. Največ jih je prišlo tja zaradi tamošnjih bogatih zlatih in srebrnih rudnikov.

* (Iz Nemčije) se je prve tri mesece letošnjega leta izselilo na trideset tisoč ljudi. Samo zadnji teden meseca aprila se je v severo nemških pristaniščih ukrvalo preko 6000 Nemcev.

* (Rothschildov strah pred hazardom.) Berlinsk list pripoveduje, da je znani bogatin baron Rothschild velik neprijatelj nevarnej hazardnej igri. Njegovih sinov eden je bil namreč zašel v Berlinu mej družbo aristokratov in je tam prav v kratkem pri hazardu zgubil več tisoč tolarjev. Oče je to izvedel, prišel v Berlin, platil sinove dolgove ter ga nazaj v Frankfurt odvel, davši mu nauk: „Veš, dragi moj sin, Rothschildu je mogoče vse dobiti, razen igre, za katero niti imovina Rothschildova ne bi zadostovala.“

* (Vodotok mej atlantiškim in sredozemskim morjem.) Francoski senator Duclerc je načrtal osnovo, po kateri bi se zvezalo atlantiško morje z sredozemskim. Napraviti bi se imel prokop skozi rodovito dolino Languedoc od mesta Narbonne do mesta Bordeaux. Troški tega velikanskega dela bi znašali 5-600 milijonov frankov za 400 kilm. dolg prokop. Ako se to delo izvrši, se velikansko povzdigne francoska trgovina, a tudi Trst bi bil na koristi, in Nemčija na velikej izgubi.

* (Politična nasprotnika.) Grof Bethusy-Huc, kateri je pri zadnji volitvi v pruski deželni zbor bil kandidat v volilnem okraju Kreuzburg-Oels, je zato propal in ostal z jednim glasom v manjšini, ker je njegov sluga glasoval za protikandidata. Grof je takoj po volitvi tega svojega slugo odpustil iz službe ter v spričevalu napisal „da se mu je zaupanje do služabnika omajalo zaradi različnosti njiju političnih nazorov“.

* (Tibetski bog Dalailama) je nevarno zbolel, kakor se poroča iz Lasse, glavnega mesta te blizu himalajskih gorā v Aziji ležeče države. Duhovniki (buddhistične vere) so zatorej s prošnjo obrnili se do kitajskega cesarja, naj v slučaju smrti državnega najvišjega vladarja imenuje njemu naslednika. Tibetčani svojemu vladarju vsako leto plačujejo nekoliko milijonov goldinarjev, s katerimi ta „gospod bog“ lahko živi precej ugodno.

* (Kurji tifus.) Iz Ingolstadta na Bavarskem se piše, da je mej kuretnino začel razsajati nekakšni tifus, kateri je sicer podoben človeškemu, a je hujši od poslednjega. S čistostjo se najbolj pred njim obvaruje; mrzla pitna voda pak je škodljiva. V omenjenem mestu je uže do 100 glav kuretnine poginilo za to boleznijo.

Dunajska borza 17. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	73	gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	„	—	„
Zlata renta	89	„	65	„
1860 drž. posojilo	134	„	50	„
Akcije narodne banke	833	„	—	„
Kreditne akcije	283	„	60	„
London	117	„	05	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	31 ¹ / ₄	„
C. kr. cekini	5	„	52	„
Državne marke	57	„	45	„

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem preložil svojo

zalogo črevljev,

katero sem preje imel v šolskem drevoredu, v medarske ulice,

v vežo hiše št. 3, zraven loterije za školijo. Svojim kupcem priporočam se in vsem drugim, ter objavljam, da bom vsakemu dobro in ceno postregel.

Jaka Skrbinec,

čevljarški mojster.

(251-7)

Št. 3965.

(268-3)

Razglas.

C. kr. deželna sodnja v Ljubljani je dovolila na prostovoljno prošnjo lastnika belneške graščine, gospoda Feliksa Reya pl. Castelletto, torej brez upliva na pravice vknjiženih upnikov, javno prodajo delov njegovega v soseski Drtija, v sodniškem okraju Brdskem ležečega, v deželnej tabli zapisanega posestva Belnek (Wildeneegg), in je čas za to in sicer v kraji, kjer leži posestvo, odločila na

dné 21. in 22. junija 1880.

in ako treba v naslednjih dneh vsakokrat dopoludne od 8. do 12. ure in popoldne od 3. do 6. ure, ter je izvršitev te prostovoljne prodaje naročila c. kr. notarskemu substitutu Janko Kersnik kot sodniškemu komisarju.

Temu razglasu se pristajlja, da se bodo prodajale njive, travniki, pašne in gozdi, in sicer vseh skupaj 37 parcelnih oddelkov; potem málin in žaga, in da znašajo kupnine, za katere se bodo ti oddelki v prvi klicalih: 6500 gold., 3000 gold., 2600 gold., 1200 gold., 950 gold., 768 gold., 600 gold., 500 gold., 400 gold., 325 gold., 260 gold. in menj do 6 gold. — Vsak kupovalec mora vplačati takoj 10 procentov onega zneska, za katerega se bodo posamezni deli klicali, v roke sodniškemu komisarju, in lastnik si je pridržal pravico, v 8 dneh prodajo potrditi ali ne.

Natančne pogoje te dražbe pregleda in poizve lahko vsak v notarske pisarni na Brdu. Na Brdu, dné 9. junija 1880.

Janko Kersnik m. p.,
c. kr. notarski substitut.

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je **prava francoska žolca.**

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osebnim ali poštnim naročilom pri **A. Hartmannu v Ljubljani**, v Luka Tavčarjevej hiši. (273-2)

Najsijajnejši vspeli zagotovljamo. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4¹/₂ kr.

13. junija: Ana Sojer, delavčeva hči, 3 l., za božjastjo. — Jarnej Mali, gostač, 45 l., za vodenico.

Tužel.

17. junija:

Pri Slona: Petranovič iz Delnice. — Wagner iz Kočovja. — Friedman, Sauscher iz Dunaja. Pri Mallét: Stonitseh iz Dunaja. — Skodler iz Gradca. — Bruck iz Dunaja. — Fani iz Gradca. — Elfeld, Toler, Kamerer iz Dunaja.

Umrli so v Ljubljani:

15. junija: Janez Šot, finančni stražnik, 84 l., v kravjeji dolini št. 11, za starostjo.
15. junija: Marija Pavšek, čevljarja žena, 73 l., na poljanski cesti št. 40, za starostjo.
16. junija: Andrej Taškar, krznarjev sin, 1¹/₄ l., na poljanski cesti št. 40, za ostrupljenjem krvi.
V deželnej bolnici:
11. junija: Franc Rozman, gostačev sin, 3 m., za pljučno vnetico.

Išče se dobro izurjeni

ključarski pomočnik.

Natančneje pové

Jarnej Zavrtnik

v Dol. Logatci.

(283-1)

Št. 8101.

(275-2)

Razglas.

Za **prosto kopanje** je letos, kakor doslé, **Gradašica** nad kolezijskim málinom v Trnovem na tako imenovanej Talavanskej senožeti odločena.

To naznanjamo s pristavkom, da se pri prostem kopanju pravstvenost ne sme žaliti, in da je na drugih znotraj ali blizu mesta in njega predkrajih ležečih mestih kopanje prepovedano.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 9. junija 1880.

Župan: Laschan.

Košnja v najem.

V ponedeljek dné 21. junija 1880 ob 9. uri se bode dala v najem v kosovih košnja Jalenovega travnika v trnovskem mestnem logu.

Kdor hoče košnjo vzeti v najem, naj pride navedenega dné ob 9. uri na označeni travnik. (278-2)

V nedeljo dné 20. t. m. popoldne ob 4. uri se bode dala kosoma

v najem košnja

na g. Lovrenc Mikuš-ovih travnikih na Ižanskej cesti pri slonovej gostilni.

Kdor hoče kaj vzeti v najem, naj pride ob 4. uri popoldne v nedeljo na omenjeni travnik. (282-1)

Prsne in pljučne bolezni,

naj si bodo kakeršne koli, odpravi najgotovejše po zdravniškem ukazu pripravljeni

v Avstro-Ogerske, Nemške, Francoske, Angleške, Španske, Rumunske, Holandske in Portugalske varovani

Wilhelmov snežniški zeliščni alop

od

Fran Wilhelma, lekarja v Neuenkirchnu.

Ta sok je izvrsten in posebno upliven pri bolečinah v vratu in prsih, hripi, hripavosti, kašlju in náhodu. Mnogo jih je, ki potrjujejo, da se imajo samo temu soku zahvaliti na prijetnem spanju. Posebno pozora vreden je ta sok kot vračilo pri megli in slabem vremenu.

Zavolj svojega vrlo prijetnega okusa koristi otrokom, in je potreba vsem na pljučah bolnim; potrebno sredstvo je pa pevcem in govornikom zoper nejasen govor in hripavost.

Oni p. n. kupci, ki želé **pravi** snežniški zeliščni alop, katerega uže prirejam od l. 1855., izvolé naj izrečno zahtevati

Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Navod se pridodá vsakej sklenici.

Jedna zapečatená izvorna sklenicó velja 1 gld. 25 kr., ter ima zmirom frišno

Fran Wilhelm, lekar v Neuenkirchnu (Nižje Avstrijsko).

Zavoj se računa 20 kr.

Pravi Wilhelmov snežniški zeliščni alop imajo tudi samo moji gg. kupci:

V Ljubljani: Peter Lassnik;

Anton Leban, lekar v Postojni; Karel Šavnik, lekar v Kranji; Fr. Wacha, lekar v Metliki; Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu.

P. n. občinstvo naj zmirom zahteva osebito Wilhelmov snežniški zeliščni alop, ker tega samo jaz pravo izdelujem, in ker so izdelki pod imenom Julius Bittnerjev snežniški zeliščni alop samo nevrredna posnemanja, pred katerimi jaz posebno svarim.